

Datum van
inontvangstneming

:

12/05/2014

Zaak C-157/14

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

4 april 2014

Verwijzende rechter:

Conseil d'État (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

26 maart 2014

Verzoekende partij:

Neptune Distribution

Verwerende partij:

Ministère de l'Économie et des Finances

De CONSEIL D'ÉTAT [OMISSIS], rechtsprekend in bestuursgeschillen,

[OMISSIS]

DE FRANSE REPUBLIEK

IN NAAM VAN HET FRANSE VOLK

[OMISSIS]

(afdeling bestuursgeschillen, verenigde negende en tiende onderafdelingen),

[OMISSIS] terechtzitting van 8 januari 2014

Uitspraak van 26 maart 2014

In haar beknopte schriftelijke voorziening en haar aanvullende memorie, ingekomen bij het secretariaat bestuursgeschillen van de Conseil d'État op 5 augustus respectievelijk 7 november 2011 en ingediend namens de onderneming Neptune Distribution, gevestigd te [OMISSIS] te Saint-Yorre (03270) [Frankrijk], verzoekt de onderneming Neptune Distribution de Conseil d'État:

1) het arrest [OMISSIS] van 9 juni 2011 te vernietigen waarbij de Cour administrative d'appel te Lyon haar verzoek heeft afgewezen strekkende, enerzijds, tot vernietiging van het vonnis [OMISSIS] van 27 mei 2010 waarbij het Tribunal administratif te Clermont-Ferrand haar verzoek tot nietigverklaring van de aanmaning van het afdelingshoofd van de Unité départementale de l'Allier de la direction régionale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes d'Auvergne van 5 februari 2009 en van het besluit van de Ministre de l'économie, de l'industrie et de l'emploi (minister van economische zaken, industrie en werkgelegenheid) van 25 augustus 2009 houdende verwerping van haar administratief beroep heeft afgewezen en, anderzijds, tot nietigverklaring van deze twee beslissingen wegens misbruik van bevoegdheid;

2) de Staat overeenkomstig artikel L. 761-1 van de Code de justice administrative (wet bestuursrechtspraak) te veroordelen tot betaling van 4 000 EUR;

Zij voert daartoe het volgende aan:

- De Cour administrative d'appel te Lyon heeft zijn arrest tegenstrijdig gemotiveerd door haar op misbruik van bevoegdheid gebaseerde beroep strekkende tot nietigverklaring van het besluit waarmee zij is aangemaand om bepaalde vermeldingen te verwijderen uit de etikettering van en de reclame voor de door haar verhandelde wateren Saint-Yorre en Vichy Célestins, te verwerpen op grond dat deze vermeldingen de koper of de consument konden misleiden, hoewel deze rechterlijke instantie had vastgesteld dat deze vermeldingen overigens wel correct waren.

- Het door de Cour administrative d'appel te Lyon gewezen arrest geeft blijk van een onjuiste rechtsopvatting voor zover het is gebaseerd op richtlijn 80/777/EEG van de Raad van 15 juli 1980 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten inzake de exploitatie en het in de handel brengen van natuurlijk mineraalwater, die op de datum van uitspraak van dit arrest was ingetrokken en vervangen door richtlijn 2009/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 betreffende de exploitatie en het in de handel brengen van natuurlijk mineraalwater.

- De uitlegging die de Cour administrative d'appel te Lyon aan verordening nr. 1924/2006, richtlijn 80/777/EEG en de artikelen R. 1322-44-13 en R. 1322-44-14 van de Code de la santé publique (wetboek volksgezondheid) heeft gegeven, is onverenigbaar met de vrijheid van meningsuiting en informatie en met de vrijheid van ondernemerschap zoals die zijn neergelegd in de artikelen 11 en 16 van het Handvest voor de grondrechten van de Europese Unie en artikel 10 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden . Bijgevolg moet het Hof van Justitie van de Europese Unie worden verzocht om een prejudiciële beslissing over de vraag of een verdeler van mineraalwater een exacte eigenschap van zijn product mag

benadrukken door een, eveneens exacte, vergelijking met een ander product te maken.

- Door te oordelen dat de etikettering van de flessen Saint-Yorre en Vichy Céléstins de consument konden misleiden heeft de Cour administrative d'appel te Lyon de feiten juridisch onjuist gekwalificeerd ten aanzien van de artikelen R. 1322-44-13 en R. 1322-44-14 van de Code de la santé publique en artikel R. 112-7 van de Code de la consommation (wetboek consumentenrecht).

- Gelet op diezelfde bepalingen heeft de Cour administrative d'appel te Lyon ook blijk gegeven van een onjuiste rechtsopvatting door een verbod op het verstrekken van loyale en juiste informatie over de samenstelling van de betrokken producten te gelasten.

Gelet op het bestreden arrest.

In het verweerschrift van de Ministre de l'économie et des finances, dat op 29 oktober 2012 is neergelegd en waarin wordt verzocht het beroep te verwerpen, wordt het volgende aangevoerd:

- de administratie was tot hetzelfde besluit gekomen indien zij zich had gebaseerd op richtlijn 2009/54/EG, waarvan de bijlage in dezelfde bewoordingen is gesteld als de bijlage bij richtlijn 80/777/EEG. De bekendmaking van richtlijn 2009/54/EG doet niet af aan de omzetting van richtlijn 80/777/EEG zoals die is verricht bij de Code de la santé publique.

- Alleen de in bijlage III bij richtlijn 2009/54/EG vermelde claim „geschikt voor zoutarm dieet” mag voor natuurlijk mineraalwater worden gebruikt. De samenstelling van de wateren St-Yorre en Vichy Célestins voldoet niet aan de gestelde vereisten om deze claim te mogen gebruiken.

- Zowel vanuit een wettelijk als een wetenschappelijk oogpunt moet voor de beoordeling van natriumhoudende voedselinname rekening worden gehouden met de totale hoeveelheid natrium, ongeacht of zij afkomstig is uit natriumchloride of uit andere bronnen. Het onderscheid dat de onderneming Neptune Distribution in haar reclame maakt, doet vermoeden dat er „goed” en „minder goed” natrium bestaat, en is dus niet gerechtvaardigd.

- De vermelding „bevat slechts x g zout of natriumchloride” is onjuist aangezien bij de berekening van het zoutgehalte niet de hele hoeveelheid natrium in aanmerking is genomen. De manier waarop deze vermelding is geformuleerd, in het bijzonder in vergelijking met melk, misleidt de consument over het totale natriumgehalte van het product.

- De vrijheid van ondernemerschap en de vrijheid van meningsuiting moeten worden verzoend met de vereisten van een eerlijke voorlichting en de veiligheid van de consument. De prejudiciële vraag hoeft dus niet te worden gesteld.

In haar memorie van repliek, die op 15 februari 2013 is neergelegd en waarin zij de conclusies en de middelen van haar verzoekschrift herhaalt, betoogt de onderneming Neptune Distribution daarnaast het volgende:

- Door op te merken dat de litigieuze vermeldingen de consument kunnen misleiden over het natriumgehalte, dat overigens geen aanwijzing is van het zoutgehalte van mineraalwater aangezien zoutwaarden en natriumwaarden vanuit wetenschappelijk oogpunt niet gelijkwaardig zijn, verwacht de administratie natriumchloride met natriumbicarbonaat.
- De litigieuze vermeldingen maken geen gewag van een zoutarm dieet maar wijzen enkel op het natriumgehalte en preciseren het gehalte aan natriumchloride.

In zijn tweede verweerschrift, dat op 15 maart 2013 is ingeschreven en waarin hij de conclusies en de middelen van zijn eerste verweerschrift herhaalt, betoogt de Ministre de l'économie et des finances bovendien het volgende:

- de natuurlijke mineraalwateren St-Yorre en Vichy Célestins zijn natriumhoudende wateren waarvan niet kan worden beweerd dat zij geschikt zijn voor een zoutarm dieet in de zin van het ministerieel besluit van 14 maart 2007, dat is vastgesteld ter uitvoering van de artikelen van de Code de la santé publique waarbij richtlijn 2009/54/EG is omgezet.
- De litigieuze claims zijn voedingsclaims in de zin van verordening (EG) nr. 1924/2006 waarvan de bijlage geen onderscheid maakt tussen natrium in de vorm van natriumchloride of natriumbicarbonaat. In de huidige stand van de regelgeving mag met die verschillende oorsprong geen rekening worden gehouden. Bijgevolg zijn claims die betrekking hebben op het lage gehalte aan natrium of zout, alsook elke claim die dezelfde betekenis kan hebben, niet toegestaan.
- De aanbevelingen uit het rapport „zout” van het Agence française de sécurité sanitaire des aliments (Frans agentschap voor voedselveiligheid) van 2002 hebben in de eerste plaats betrekking op de hoeveelheid natrium en in de tweede plaats op de „overeenkomstige waarde voor zout”, na toepassing van een wiskundige formule aan de hand waarvan het natriumgehalte kan worden omgezet in het gehalte aan natriumchloride. Deze aanbevelingen hebben geen betrekking op zout als zodanig.
- Door enkel de hoeveelheid natriumchloride te benadrukken, leidt Neptune Distribution de aandacht van de consument af van het totale natriumgehalte en minimaliseert zij de hoeveelheid natrium die door de consumptie van de wateren St-Yorre en Vichy Célestins wordt ingenomen. Zij misleidt de consument dus.

Gelet op de andere stukken;

Gelet op het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden;

Gelet op het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie;

Gelet op het Verdrag betreffende de Europese Unie, in het bijzonder artikel 6, lid 1;

Gelet op verordening (EG) nr. 1924/2006 [van het Europees Parlement en de Raad] van 20 december 2006;

Gelet op richtlijn 2000/13/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 maart 2000;

Gelet op richtlijn 2009/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009;

Gelet op de Code de la consommation;

Gelet op de Code de la santé publique;

Gelet op de Code de justice administrative;

[OMISSIS]

[OMISSIS] [louter procedurele aspecten]

- 1 Uit de stukken van het bij de rechters ten gronde ingediende dossier blijkt dat het afdelingshoofd van de Unité départementale de l'Allier de la direction régionale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes d'Auvergne aan Neptune Distribution, die de koolzuurhoudende mineraalwateren Saint-Yorre en Vichy Célestins verkoopt en distribueert, een aanmaning heeft doen toekomen teneinde een aantal claims te verwijderen uit de etikettering van en de reclame voor deze wateren. Het betreft de claims: „Natrium in St-Yorre bestaat hoofdzakelijk uit natriumbicarbonaat. St-Yorre bevat slechts 0,53 g zout (of natriumchloride) per liter, dus minder dan een liter melk!” en „Zout is niet hetzelfde als natrium – het natrium in Vichy Célestins is hoofdzakelijk afkomstig van natriumbicarbonaat, dat zeker niet mag worden verward met tafelzout (natriumchloride). Vichy Célestins bevat slechts 0,39 g zout per liter, dus twee tot drie keer minder dan een liter melk!” alsook, meer algemeen, elke claim die de indruk wil wekken dat deze wateren weinig tot heel weinig zout bevatten. Bij beslissing van 25 augustus 2009 is het administratief beroep van Neptune Distribution tegen deze aanmaning verworpen. In het bestreden arrest heeft de Cour administrative d'appel te Lyon het hoger beroep van Neptune Distribution strekkende tot vernietiging van het vonnis van het Tribunal administratif te Clermont-Ferrand van 27 mei 2010 verworpen. In dit vonnis is het op misbruik van bevoegdheid gebaseerde beroep tot nietigverklaring van de aanmaning van

5 februari 2009 en van het besluit van de minister van 25 augustus 2009 verworpen.

- 2 De bijlage bij verordening (EG) nr. 1924/2006 van de Raad van 30 december 2006 inzake voedings- en gezondheidsclaims voor levensmiddelen bevat de volgende bewoordingen: „[...] De claim dat een levensmiddel een zeer laag natriumgehalte/zoutgehalte heeft, en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als het product maximaal 0,04 g natrium, of de overeenkomstige waarde voor zout, per 100 g of 100 ml bevat. Deze claim mag niet worden gebruikt voor natuurlijk mineraalwater en ander water” en „[...] De claim dat een levensmiddel natriumarm/zoutarm is, en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als het product maximaal 0,12 g natrium, of de overeenkomstige waarde voor zout, per 100 g of 100 ml bevat. Voor ander water dan natuurlijk mineraalwater dat onder het toepassingsgebied van richtlijn 80/777/EEG valt, mag deze waarde niet meer dan 2 mg natrium per 100 ml bedragen”.
- 3 Artikel 9, leden 1 en 2, van richtlijn 2009/545/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 betreffende de exploitatie en het in de handel brengen van natuurlijk mineraalwater bepaalt het volgende: „1. Het is verboden zowel op de verpakkingen of etiketten als in reclame, in welke vorm dan ook, gebruik te maken van aanduidingen, benamingen, fabrieks- of handelsmerken, afbeeldingen en andere al of niet figuratieve tekens, die: a) doen vermoeden dat het betrokken natuurlijk mineraalwater kenmerken bezit die het in werkelijkheid niet heeft [...]. 2. Het is verboden gebruik te maken van aanduidingen die aan het natuurlijk mineraalwater eigenschappen toeschrijven op het gebied van de preventie, de behandeling of genezing van ziekten van de mens. De vermeldingen opgenomen in bijlage III mogen evenwel worden gebruikt voor zover wordt voldaan aan de daarin vastgestelde overeenkomstige criteria [...]”. In bijlage III bij richtlijn 2009/54/EG stemt de claim „geschikt voor zoutarm dieet” overeen met het criterium „het gehalte aan natrium bedraagt minder dan 20 mg/l”. Dat de Cour administrative d’appel te Lyon naar artikel 9 van richtlijn 80/777/EEG van de Raad van 15 juli 1980 heeft verwezen, die is ingetrokken bij richtlijn 2009/54/EG, is irrelevant, aangezien de bepalingen van dit artikel, die volledig zijn overgenomen in de artikelen R.1322-44-13 en R.1322-44-14 van de Code de la santé publique, niet zijn gewijzigd bij richtlijn 2009/54/EG.
- 4 Ten slotte bepaalt artikel R. 112-7 van de Code de la consommation, houdende volledige omzetting van artikel 2 van richtlijn 2000/13/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 maart 2000 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgeving der lidstaten inzake de etikettering en presentatie van levensmiddelen alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame, het volgende: „De etikettering en de wijze waarop deze is uitgevoerd mogen de koper niet kunnen misleiden, onder meer ten aanzien van de kenmerken van het levensmiddel en met name van de aard, identiteit, hoedanigheden, samenstelling, hoeveelheid,

houdbaarheid, oorsprong of herkomst, wijze van vervaardiging of verkrijging. [...] De hierboven bedoelde verbodsbepalingen of de beperkingen hebben eveneens betrekking op reclame voor en de wijze waarop de levensmiddelen worden gepresenteerd”.

- 5 De bijlage bij verordening (EG) nr. 1924/2006 van de Raad stelt de maximumhoeveelheden vast voor claims waarmee wordt aangevoerd dat een levensmiddel een „zeer laag natriumgehalte/zoutgehalte” heeft. Zij verwijst daarvoor naar het natriumgehalte van het levensmiddel of de „overeenkomstige waarde voor zout” daarvan. De beperkingen inzake etikettering van en reclame voor natuurlijk mineraalwater die in richtlijn 2009/54/EG en richtlijn 2000/13/EG van het Europees Parlement en de Raad zijn vastgelegd, moeten in het licht van deze gelijkwaardigheidsverhouding tussen natrium en zout worden gelezen. Aangezien natrium in de natuur vaak alleen in verbinding met andere chemische elementen te vinden is, kan de bijlage bij verordening (EG) nr. 1924/2006 aldus worden uitgelegd dat zij voor de berekening van de „overeenkomstige waarde voor zout” van een bepaald levensmiddel enkel vereist dat rekening wordt gehouden met de hoeveelheid natrium in dit levensmiddel dat, in verbinding met chloride-ionen, natriumchloride – met andere woorden, zout - kan vormen.
- 6 De administratie betoogt echter dat bij de beoordeling of een voedingsclaim betreffende het lage zoutgehalte van mineraalwater volgens de voormelde bepalingen is toegestaan, juist met het totale natriumgehalte in dit water rekening moet worden gehouden en dat de overeenstemmende waarde voor zout moet worden bepaald door deze hoeveelheid te vermenigvuldigen met 2,54. De Cour administrative d’appel te Lyon heeft zijn arrest noch op een tegenstrijdige motivering, noch op een onjuiste juridische kwalificatie gebaseerd en heeft voor zijn vaststelling dat de in de etikettering vermelde eigenschappen van de wateren „Saint-Yorre” en „Vichy Célestins”, wat hun hoge gehalte aan natriumbicarbonaat en hun gehalte aan natriumchloride per liter betreft, weliswaar exact waren maar de consument konden misleiden door hem te doen geloven dat deze wateren een laag tot zeer laag natriumgehalte of zoutgehalte hebben, impliciet die uitleggingsmethode gevolgd om de met de hoeveelheid natrium „overeenstemmende waarde aan zout” in deze natuurlijke mineraalwateren te bepalen, in de zin van de bijlage bij verordening (EG) nr. 1924/2006. Overigens wordt zout in punt 11 van bijlage I bij verordening (EU) nr. 1169/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten, die niet op het onderhavige geding van toepassing is, als volgt omschreven: „het overeenkomstige zoutgehalte berekend aan de hand van de volgende formule: $\text{zout} = \text{natrium} \times 2,5$ ”. Op 31 januari 2013 heeft de Commissie een verklarende nota gepubliceerd met als titel „Vragen en antwoorden over de toepassing van verordening (EU) nr. 1169/2011”, waarvan punt 3.25 bevestigend antwoordt op de vraag of bij de berekening van de „overeenstemmende waarde voor zout” in een bepaald levensmiddel rekening moet worden gehouden met het totale gehalte aan natrium, in al zijn vormen, van dit levensmiddel.

- 7 Indien de in punt 6 voorgestelde uitlegging van de bijlage bij verordening (EG) nr. 1924/2006 van de Raad juist is, volgt daaruit dat water dat een hoog gehalte aan natriumbicarbonaat heeft, niet kan worden geacht „natriumarm/zoutarm” te zijn, zelfs indien dit water weinig tot zeer weinig natriumchloride bevat. De claim van een laag zoutgehalte op de etiketten van deze wateren wekt bij de consument, gelet op de gestelde gelijkwaardigheid van natrium en zout, de indruk dat zij natriumarm zijn, of zelfs dat zij geschikt zijn voor een zoutarm dieet in de zin van artikel 9, leden 1 en 2, van richtlijn 2009/54/EG van het Europees Parlement en de Raad, in samenhang met bijlage III bij deze richtlijn.
- 8 Uit het voorgaande volgt dat het antwoord op het middel waarmee verzoekster betoogt dat de Cour administrative d’appel te Lyon met betrekking tot de artikelen R. 1322-44-13 en R. 1322-44-14 van de Code de la santé publique en artikel R. 112-7 van de Code de la consommation blijkt heeft gegeven van een onjuiste rechtsopvatting door op impliciete wijze de in punt 6 vermelde methode te hebben toegepast, afhankelijk van het antwoord op de vraag of de bijlage bij verordening (EG) nr. 1924/2006 aldus moet worden uitgelegd dat zij als berekeningsbasis voor de met het natriumgehalte in een bepaald levensmiddel „overeenstemmende waarde aan zout” alleen de hoeveelheid natrium die, in verbinding met chloride-ionen, natriumchloride of tafelzout vormt, dan wel het totale gehalte aan natrium, in al zijn vormen, van het levensmiddel in aanmerking neemt.
- 9 De onderneming Neptune Distribution voert aan dat de door de Cour administrative d’appel te Lyon gehanteerde uitlegging van de bepalingen uit de voormelde teksten, die ertoe leidt dat zij de kwaliteiten van haar product niet mag benadrukken aan de hand van correcte informatie over de samenstelling ervan, in strijd is met de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van ondernemerschap zoals die worden gewaarborgd door de artikelen 11 en 16 van het Handvest voor de grondrechten van de Europese Unie en artikel 10 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.
- 10 Artikel 6, lid 1, eerste alinea, van het Verdrag betreffende de Europese Unie, in de versie die vanaf 1 december 2009 van toepassing is, bepaalt het volgende: „De Unie erkent de rechten, vrijheden en beginselen die zijn vastgesteld in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 7 december 2000 [...], dat dezelfde juridische waarde als de Verdragen heeft”. Uit deze bepaling volgt dat de rechtmatigheid van handelingen van afgeleid recht van de Europese Unie, zelfs wanneer zij vóór 1 december 2009 in werking zijn getreden, mag worden getoetst aan de in het Handvest van de grondrechten neergelegde rechten, vrijheden en beginselen wanneer zij rechtsgevolgen teweegbrengen na deze datum. Overeenkomstig lid 3 van hetzelfde artikel geldt het volgende: „De grondrechten, zoals zij worden gewaarborgd door het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en zoals zij voortvloeien uit de constitutionele tradities die de lidstaten gemeen hebben, maken als algemene beginselen deel uit van het recht van de Unie”. De bestuursrechter die moet oordelen over een middel waarmee wordt aangevoerd dat

een richtlijn de bepalingen van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden schendt, dient na te gaan of de richtlijn verenigbaar is met de door deze instrumenten gewaarborgde grondrechten. Indien er zich geen ernstige moeilijkheden voordoen, dient hij het aangevoerde middel af te wijzen of, indien dit wel het geval is, dient hij het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen onder de in artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie neergelegde voorwaarden.

- 11 Ingeval op de in punt 8 gestelde vraag wordt geantwoord dat bij de berekening van de „overeenstemmende waarde aan zout” rekening moet worden gehouden met alle vormen van natrium in een levensmiddel, volgt daaruit dat artikel 2, lid 1, van richtlijn 2000/13/EG en artikel 9, leden 1 en 2, van richtlijn 2009/54/EG, in samenhang met bijlage III bij deze richtlijn en gelezen in het licht van de door de bijlage bij verordening (EG) nr. 1924/2006 vastgestelde gelijkwaardigheidsverhouding tussen natrium en zout, het een fabrikant van natuurlijk mineraalwater verbieden om op zijn etiketten en in zijn reclameboodschappen elke, zelfs juiste, claim te gebruiken volgens welke zijn product een laag gehalte aan zout of natriumchloride heeft wanneer dit product wel een hoog bicarbonaatgehalte heeft, aangezien deze claim de koper kan misleiden over het totale natriumgehalte van het water.
- 12 Uit de stukken van het dossier, met name uit een advies van de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid van 21 april 2005, blijkt dat een verhoogde bloeddruk het voornaamste ongewenste effect is dat voortvloeit uit een verhoogde natriumname. Hoewel hiervoor hoofdzakelijk natrium verantwoordelijk is, spelen ook chloride-ionen een rol in een door hoge zoutname verhoogde bloeddruk. Meerdere studies lijken aan te tonen dat voor personen met een hoge bloeddruk een natriumrijk dieet niet hetzelfde ongewenste effect heeft als een dieet rijk aan natriumchloride. Hoewel de administratie betoogt dat de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid in een in juni 2011 gepubliceerd advies heeft geweigerd om de claim dat natriumbicarbonaat geen ongewenst effect op de bloeddruk heeft, in de in artikel 13, lid 3, van verordening (EG) nr. 1924/2006 neergelegde lijst van toegestane gezondheidsclaims op te nemen omdat de studie die ter ondersteuning van deze claim was voorgelegd onvoldoende methodologische garanties bevatte om er definitieve conclusies te kunnen uittrekken, kan op basis van deze enkele omstandigheid echter niet worden beweerd dat natriumbicarbonaat op dezelfde manier en in dezelfde mate als natriumchloride een hoge bloeddruk kan veroorzaken of verergeren.
- 13 Aangezien er ernstige twijfels bestaan over de gelijkwaardigheid van de consumptie van water met een hoog gehalte aan natriumbicarbonaat en water met een hoog gehalte aan natriumchloride ten aanzien van het risico voor de gezondheid van personen met een hoge bloeddruk en, meer algemeen, van de Europese consument, rijst de vraag of de in punt 11 vermelde beperkingen van verzoeksters vrijheid van meningsuiting en vrijheid van ondernemerschap

noodzakelijk en evenredig zijn, met name gelet op de noodzaak een hoog niveau van bescherming van de gezondheid van de consument te bieden, hetgeen ons confronteert met een lastige kwestie die rechtvaardigt dat het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt aangezocht.

- 14 De in de punten 8 en 13 gestelde vragen zijn beslissend voor de afdoening van het geschil waarover de Conseil d'Etat uitspraak moet doen. Zij leveren een ernstige moeilijkheid op en deze vragen dienen dan ook krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te worden voorgelegd. Tot de uitspraak van het Hof dient de behandeling van de voorziening van de onderneming Neptune Distribution te worden geschorst.

BESLUIT:

[OMISSIS] De beslissing omtrent de voorziening van de onderneming Neptune Distribution wordt aangehouden totdat het Hof van Justitie van de Europese Unie uitspraak heeft gedaan over het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1. Bestaat de berekeningsbasis voor de met het natriumgehalte in een bepaald levensmiddel „overeenstemmende waarde aan zout”, in de zin van de bijlage bij verordening (EG) nr. 1924/2006, alleen uit de hoeveelheid natrium die – in verbinding met chloride-ionen – natriumchloride of tafelzout vormt, dan wel uit het totale gehalte aan natrium, in al zijn vormen, van het levensmiddel?

2. Indien dit laatste het geval is, leveren artikel 2, lid 1, van richtlijn 2000/13/EG en artikel 9, leden 1 en 2, van richtlijn 2009/54/EG, junctis bijlage III bij deze richtlijn, gezien tegen de achtergrond van de door de bijlage bij verordening (EG) nr. 1924/2006 vastgestelde gelijkwaardigheidsverhouding tussen natrium en zout, dan schending op van artikel 6, lid 1, eerste alinea, van het Verdrag betreffende de Europese Unie, gelezen in samenhang met artikel 11, lid 1, (vrijheid van meningsuiting en van informatie) en artikel 16 (vrijheid van ondernemerschap) van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, alsook van artikel 10 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, door het een distributeur van natuurlijk mineraalwater te verbieden om op zijn etiketten en in zijn reclameboodschappen op enigerlei wijze een vermelding aan te brengen betreffende het – mogelijkterwijs weliswaar juiste – lage zoutgehalte van zijn product, dat echter wel een hoog bicarbonaatgehalte heeft, omdat deze claim de koper kan misleiden over het totale natriumgehalte van dit water?

[OMISSIS]

[OMISSIS]

[OMISSIS]

[OMISSIS] [formule van tenuitvoerlegging]

[OMISSIS]